

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

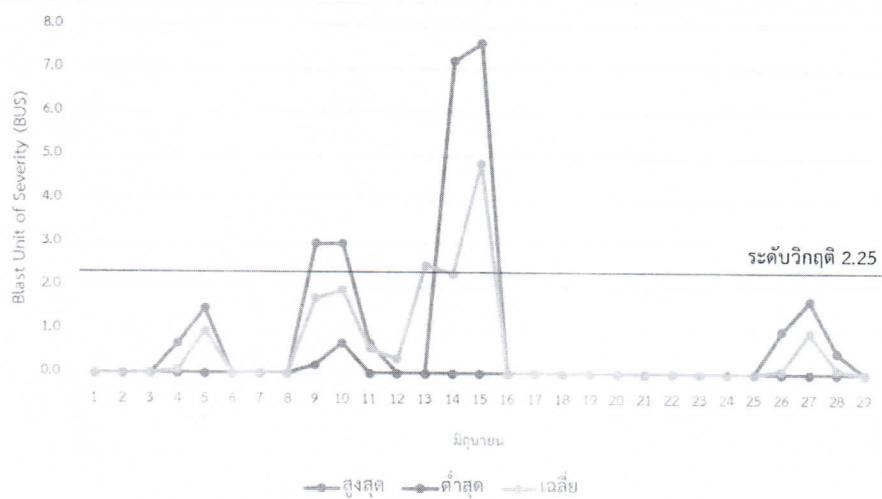
กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
474 ถนนพหลโยธิน ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57120
Tel. 053 - 721578 Fax. 053 - 721916

ข่าวเตือนภัย... แจ้งเตือนสถานการณ์การระบาดของโรคใหม่ และ เพลี้ยไฟ ในนาข้าวที่จังหวัดเชียงราย ระวัง ! พบรการระบาดของโรคใหม่ และเพลี้ยไฟในนาข้าว

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงรายขอแจ้งข่าวเตือนเกษตรกรผู้ทำนา ฤดูนาปี 2564 เนื่องจากค่า BUS (Blast Unit of Severity) ซึ่งเป็นค่าดัชนีที่บ่งบอกถึงความเหมาะสม หรือ ความเสี่ยงในการเกิดโรคใหม่ของข้าว ที่ตรวจวัดได้จากเครื่องตรวจวัดอากาศอัตโนมัติ ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 – 29 มิถุนายน 2564 เกินค่าไวกฤต 2.25 ติดต่อ กัน เป็นเวลาหลายวัน ได้แก่ วันที่ 9, 10, 14 และ 15 มิถุนายน 2564 ซึ่งมีค่า BUS สูงสุด เท่ากับ 7.60 (ภาพที่ 1) เนื่องจากในช่วงนี้เป็นช่วงฤดูฝนมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ประกอบกับมีพายุฝนสลับกับอากาศร้อน อบอ้าวในบางช่วง ทำให้ในช่วงเข้าเมืองอากาศเย็นและมีน้ำค้างเกาะบนต้นข้าวยานนาน ในช่วงเวลากลางวันท้องฟ้าปิด (ภาพที่ 2) อากาศร้อนอบอ้าว ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการแพร่ระบาดของโรค อีกทั้งเกษตรกรหลายพื้นที่ ได้พยายามรักษาข้าวสำหรับเตรียมปักดำข้าว และบางพื้นที่มีการห่วนข้าวค่อนข้างหนาแน่น จึงมีโอกาสเสี่ยงในการเกิดโรคใหม่ ดังนั้นจึงขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงและเฝ้าระวังการระบาดของโรคใหม่ในแปลงนาของท่านด้วย

โดยเฉพาะเกษตรกรผู้ที่ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ขาวดอกมะลิ 105 กข6 กข10 และข้าวเจ้าปอนิกา (ข้าวญี่ปุ่น) พันธุ์ ก.ว.ก.2 ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่อ่อนแอต่อโรคใหม่ รวมทั้งเกษตรกรผู้ที่ใส่ปุ๋ยในโตรเจน (ปุ๋ยยูเรีย) มากเกินไปให้เฝ้าระวังเป็นพิเศษ เพราะจะทำให้ต้นข้าวอ่อนแอ ง่ายต่อการเข้าทำลายของเชื้อสาเหตุได้

- โดยให้เกษตรกรหมั่นตรวจสอบ หากพบว่าต้นข้าวของท่านมีอาการดังนี้ คือ
ระยะกล้า	ใบมีแพลง จุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา มีสีเทาอยู่ตรงกลางแพลง ความกว้างของแพลงประมาณ 2-5 มิลลิเมตรและความยาวประมาณ 10-15 มิลลิเมตร แพลงสามารถขยายลุก开来และกระจายทั่วบริเวณใบ ถ้าโรคrunแรงกล้าข้าวจะแห้งฟุบตาย อาการคล้ายถูกไฟไหม้
ระยะแตกกอ	อาการแพลงได้ที่ใบ ข้อต่อของใบ และข้อต่อของลำต้น ขนาดแพลงจะใหญ่กว่าที่พับในระยะกล้า แพลงลุก开来ติดต่อ กันได้ที่บริเวณข้อต่อ ใบจะมีลักษณะแพลงข้าสีน้ำตาลดำ และมักหลุดจากใบในสมอต้องทำการป้องกันกำจัดโดยด่วน
ระยะออกรวง	ถ้าข้าวเพิ่งจะเริ่มให้รวง เมื่อถูกเชื้อร้าเข้าทำลาย เมล็ดจะลีบหมด แต่ถ้าเป็นโรคต่อนรวงข้าวแก่ ใกล้เก็บเกี่ยว จะปรากฏรอยแพลงข้าสีน้ำตาลที่บริเวณคอรวง ทำให้ประทั่งง่าย รวงข้าวร่วงหล่นเสียหายมาก

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงข้อมูลค่าความเสี่ยงของอากาศต่อการเกิดโรคใหม่ (BUS) ระหว่างวันที่ 1 – 29 มิถุนายน 2564 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

ภาพที่ 2 ลักษณะท้องฟ้าปิด มีเมฆมาก และมีฝนตก่อยๆ เป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการระบาดของโรคใบไหม้

ภาพที่ 3 ลักษณะของโรคใบไหม้ข้าวในระยะกล้า

การป้องกันกำจัดโรคใหม่

- ใช้เชื้อราไตรโรคเดอร์มา ฉีดพ่นป้องกันโรคใหม่
- เมื่อพบแพลโรคใหม่ทั่วไป 5 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบ ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรไซคลาโซล ไอโซพรไธโอลเคน คาซูกามิชิน อีดิเฟนฟอส คาร์เบนดาซิม ผสมสารจับใบตามอัตราที่ระบุ
- ใช้พันธุ์ต้านทานโรค ภาคกลาง เช่น สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 สุพรรณบุรี 60 สุพรรณบุรี 90 ปราจีนบุรี 1 พลายงาม คลองหลวง 1 ข้าวเจ้าหอมพิษณุโลก 1 กข31 กข57 และ กข43 (ยกเว้น อ่อนแอด่อโรคใหม่ ที่พิษณุโลก) ภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สุรินทร์ 1 เหนียวอุบล 2 เหนียวแพร่ สันป่าตอง 1 ทางย 71 ถึงเมืองหลวง ขาวโปรงไคร้ น้ำรู ภาคใต้ เช่น ดอกพะยอม
- ห่ว่านเม็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม คือ 15 - 20 กิโลกรัม/ไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการระบายถ่ายเทอากาศดี และไม่ควรใส่ปุ๋ยในโตรเจนสูงเกินไป ถ้าสูงถึง 50 กิโลกรัม/ไร่ โรคใหม่จะพัฒนาอย่างรวดเร็ว
- คลุกเม็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกามิชิน ไตรไซคลาโซล คาร์เบนดาซิม โพรคลอร่าช ตามอัตราที่ระบุ ในแห้งที่เคยมีโรคระบาดและพบแพลโรคใหม่ทั่วไป 5 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบ ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกามิชิน อีดิเฟนฟอส ไตรไซคลาโซล ไอโซพรไธโอลเคน คาร์เบนดาซิม ตามอัตราที่ระบุ

ข้อควรระวัง

ระยะนี้สภาพฝนตกต่อเนื่องสักบ้างการทึ่งช่วง สภาพอากาศร้อน มีอุณหภูมิสูง ทำให้เกิดสภาพอากาศร้อนอบอ้าวในตอนกลางวัน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเกิดโรคใหม่ เกษตรกรจึงควรหมั่นตรวจสอบนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคและแมลงต่อไป

นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงรายขอแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนเกษตรกรที่ทำนา ฤดูนาปี 2564 เนื่องจากเกิดสภาพฝนตกต่อเนื่องสับกับการทึ้งช่วง สภาพอากาศร้อน มีอุณหภูมิสูง ทำให้เกิดสภาพอากาศร้อนอบอ้าวในตอนกลางวัน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของแมลงจำพวกปากดูด ในพื้นที่นาข้าวหลายแห่ง โดยพบการระบาดของเพลี้ยไฟในแปลงนาเกษตรกร ตำบลท่านตะวัน ตำบลม่วงคำ ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบรากการทำลายของ เพลี้ยไฟดูกินน้ำเลี้ยงจากต้นข้าวในระยะกล้า และระยะหลังปักดำ ทำให้เกิดอาการปลายนิรภัยในม้วนแห้ง (ภาพที่ 4) ซึ่งเพลี้ยไฟ *Stenchaetothrips biformis* (Bagnall) เป็นแมลงปากดูด ขนาดเล็ก ลำตัวยาวประมาณ 1-2 มิลลิเมตร มีทั้งชนิดมีปีกและไม่มีปีก ตัวเต็มวัยมีสีดำ ตัวอ่อนสีเหลืองอ่อน ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบข้าวที่ยังอ่อนโดยอาศัยอยู่ตามซอกใบ ระบาดรุนแรงในระยะกล้า และระยะหลังปักดำ เมื่อใบข้าวโตขึ้นใบที่ถูกทำลายปลายนิรภัยจะเหลือใบจะม้วนเข้าหากลางใบและอาศัยอยู่ในใบที่ม้วนนั้น หากพบอาการใบม้วนมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ให้ดำเนินการป้องกันกำจัดตามคำแนะนำของกรมการข้าว ดังนั้นจึงขอให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดของแมลงปากดูดในแปลงนาของท่านด้วย

การป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟโดยวิธีผสมผสาน

- 1) ฉูดแปลงข้าวระยะกล้าหรือหลังกว่า 7 วัน อย่าให้ขาดน้ำ
- 2) ในน้ำท่วมยอดข้าวทึ้งไว้ 1-2 วัน และใส่ปุ๋ยยูเรียอัตรา 10 กิโลกรัมต่อล้อ เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นข้าว เมื่อตรวจพบเพลี้ยไฟตัวเต็มวัย 1-3 ตัวต่อต้นในข้าวอายุ 6-7 วันหลังกว่า ใช้ปุ๋ยยูเรียอัตรา 10 กิโลกรัมต่อล้อ หลังกว่าเมื่อข้าวอายุ 10 วันหลังกว่า
- 3) เมื่อพบเพลี้ยไฟเริ่มระบาด และไม่สามารถระบายน้ำเข้าแปลงได้ อาจใช้สารสกัดจากพืชบางชนิด ในห้องถ่ายพ่นป้องกันก่อนที่จะรุนแรงมากขึ้น เช่น หางไหล ยาสูบ เป็นต้น
- 4) ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง คาร์บาริล อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือมาลาไทโอน อัตรา 20 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หรืออีทีเฟนพร็อกซ์ 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตรพ่นเมื่อพบใบข้าวม้วนมากกว่า 20-50 เปอร์เซ็นต์ ในระยะข้าวอายุ 10-15 วันหลังกว่า

ข้อควรระวัง

เกษตรกรควรดูแลรักษาระดับน้ำในแปลงนาให้เหมาะสมเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นข้าว เพื่อลดความเสี่ยงจากการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ

ภาพที่ 4 ลักษณะของเพลี้ยไฟ และการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟในแปลงนาเกษตรกร อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม:

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐ - ๕๓๗๒ - ๑๕๗๘
และโทรสาร ๐ - ๕๓๗๒ - ๑๙๑๖ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cri_rrc@rice.mail.go.th

“ข้อควรระวังการใช้สารเคมี
ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและเหมาะสมอย่างเคร่งครัด”
ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย โทร ๐๕๓-๗๒๑๕๗๘